

Honderd jaar leiderschap

VINCENT PIETERSE

We schrijven het jaar 1907, plechtige herdenkingen en grote volksfeesten met veel nationaal sentiment worden georganiseerd ter nagedachtenis van de 'triehonderdsche geboortedach' van Michiel de Ruyter. Hij is ook de eerste niet-Oranje die op een postzegel wordt afgebeeld. De Ruyter als nationale held en onkreukbaar voorbeeld voor de jeugd.

Honderd jaar later. Opnieuw feesten voor onze nationale zeeheld. Ditmaal wordt zijn leiderschap, innovatiekracht en doorzettingsvermogen geroemd.

Is er dan de afgelopen eeuw niets veranderd? Hebben we dan niemand anders dan deze bescheiden zeebonk voor een positieve Nederlandse identiteit? Zijn er geen nieuwe helden of inspirerende leiders bij gekomen?

Natuurlijk wel. Twee Nederlanders zijn in de ruimte geweest, we hadden Willem Drees en Karel Appel en hebben Johan Cruijff, winnen de World Solar Challenge race voor zonne-energie aangedreven auto's, bouwen deltawerken en behoren tot de rijkste landen van de wereld.

Natuurlijk niet. We zijn nog steeds niet trots op ons land, hebben opnieuw multiculturele problemen, teveel bureaucratie, nog geen vrouwelijke premier gehad en zijn op zoek naar een sterke leider.

Maar hebben we dan iets aan Michiel de Ruyter om *ons* de weg te wijzen? Van welke leiderschapskwaliteit van Bestevaër kunnen we wat leren.

Ik denk niet dat het gezocht moet worden in zijn strategisch inzicht. Hij was ongetwijfeld een slimme strateeg, maar zijn roem heeft al vanaf zijn dood mythische proporties aangenomen. Zijn grootste staaltje van strategie, de overwinning bij Chatham, werd eigenlijk behaald door Cornelis de Witt. De Ruyter lag ziek in zijn hut.

Is het zijn innovatief vermogen? Hij blijkt echter niet die innovator te zijn zoals we hem nu kennen, in werkelijkheid herhaalde hij slechts de oorlogstactieken van Piet Hein en Maarten Tromp.

Zijn doorzettingsvermogen dan? Tijdens de Tweedaagse Zeeslag wilde hij opgeven en hij vertoonde suïcidale neigingen. Bij Chatham is het opnieuw aan De Witt te danken dat deze strijd heeft plaatsgevonden. Michiel wilde de strijd niet aangaan.

Nee, volgens mij moeten we het zoeken in zijn samenbindende kracht. Michiel de Ruyter was politiek onafhankelijk, voor iedereen aanspreekbaar en bonussen deelde hij met de complete bemanning. Van scheepsmaatje tot officier, ze gingen voor hem door het vuur.

Misschien is dit wel de leiderschapskwaliteit waar tegenwoordig weer veel behoefte aan is. Michiel de Ruyter wist het al voordat de Duitse socioloog Max Weber het stelde: mensen volgen leiders alleen wanneer het in hun eigen belang is.

27 maart 2007